

AZ OROSZ *БЫТЬ* 'VAN' IGE LEXIKAI ÉS GRAMMATIKAI JELENTÉSEI

1. Bevezetés

A jelen dolgozat az orosz *быть* ige jelentésszerkezetével foglalkozik: célja a lexikai és a grammatikai jelentések közötti különbségtétel, illetve az ezeken belül található különböző aljelentések közötti összefüggések feltárása.¹

A második részben egy olyan elképzelést ismertetek, amely a *быть* ige-
nek az egzisztenciális, a predikatív lokatív és a birtokos² szerkezetekben kizárólag
grammatikai funkciót tulajdonít, amelyekben a *быть* kopula (Freeze 2001), a har-
madik részben pedig egy olyan elméletet, amely ezzel szemben a létige minden
előfordulásához lexikai jelentéseket rendel, a VAN szemantikai predikátum kü-
lönöző specifikációival ábrázolva ezeket (Jackendoff 1983). A negyedik részben
két lexikográfiai munkán keresztül olyan elképzeléseket mutatok be, amelyekben
a *быть* ige reprezentációja lexikai és grammatikai jelentéseket is tartalmaz
(Апресян 1995; Шведова 2007). Emellett Heine (1993) és Kenesei (2000) mun-
kája alapján meghatározást kapnak a *kopula* és a *segédige* fogalmak, aminek a
következtében el lehet különíteni egymástól a *быть* ige-
nek ezt a két funkcióját. A
4.3. részben Chvany (1997a, 1997b) vizsgálataival ismerkedhetünk meg, amelyek
rávilágítanak arra, hogy a *быть* ige-
vel alkotott mondatok grammatikailag eltérő
tulajdonságokkal rendelkeznek. Ezek segítségével el lehet választani egymástól
néhány lexikai és grammatikai jelentést. Így nyilvánvalóvá lesz, hogy a *быть* ige
esetében figyelembe kell venni mind a grammatikai, mind pedig a lexikai jelen-
teket. Az ötödik részben az eddig ismertetett elméletek és elképzelések fényé-
ben egy új jelentésszerkezetet javasolok a *быть* számára, amelynek a meghatá-
rozásában a fő szerepet a vizsgált ige-
nek a különböző jelentésekben való gram-
matikai tulajdonságai játsszák.

2. A *быть* mint kopula

Annak a nézetnek az illusztrálására, hogy a *быть* ige csupán grammatikai
jelentéssel rendelkezik, Freeze (2001) tipológiai vizsgálatának az orosz nyelvre

¹ Köszönetemet szeretném kifejezni Bibok Károlynak és Jászay Lászlónak érté-
kes megjegyzéseikért.

² Jelen dolgozatban nincs megkülönböztetve az elidegeníthető és az elidegeníthe-
tetlen birtoklás, a *birtokos* kifejezés mindkettőt magába foglalja.

vonatkozó részeit használok. Freeze az egzisztenciális, a predikatív lokatív és a birtokos szerkezeteket tanulmányozta különböző nyelvekben. Az orosz nyelvben ezt a három szerkezetet a következő mondatok példázzák (Uo., 941, 945):

(1)	(a)	<i>На столе была книга.</i> ³	(egzisztenciális)
	(b)	<i>Книга была на столе.</i>	(predikatív lokatív)
	(c)	<i>У меня была сестра.</i>	(birtokos)

Freeze (2001: 941–943) szerint mindhárom szerkezet univerzálisan lokatív, és ilyen módon szorosan összefüggnek egymással. Az egzisztenciális és a birtokos mondatok közötti hasonlóságot az mutatja, hogy sok nyelvben ezek a mondatok: 1) ugyanazokat az összetevőket tartalmazzák: helyargumentum, témaargumentum és kopula; 2) az összetevők ugyanabban a sorrendben jelennek meg; és 3) sok nyelv ugyanazt a kopulát használja ezekben a szerkezetekben még akkor is, ha más kopulák is megtalálhatóak az adott nyelvben. A birtokos és a predikatív lokatív mondatok közötti kapcsolatot többek között az bizonyítja, hogy a birtokos sok nyelvben helyként van kezelve: prepozícióval vagy függő esettel jelölik.⁴ Freeze (2001: 947–948) szintaktikai elemzéséből pedig – amelyben a *быть* ige mindhárom szerkezet esetében a generatív grammatikában feltételezett funkcionális kategóriák egyike, nevezetesen az I⁵ alatt található – kitűnik, hogy a vizsgált igeének csak grammatikai funkciót tulajdonít, teljesen elutasítva ezzel a lexikai jelentések feltételezését.

3. A *быть* mint önálló jelentésű ige

Az (1a–c) alatt található mondatok sorát tovább lehet folytatni (vö. Jackendoff 1983: 194; Murphy 2010: 188):

(2)	(a)	<i>Чарльз был легкомысленным.</i>	(tulajdonság)
	(b)	<i>Элиз пианистка.</i>	(kategorizáció)
	(c)	<i>Семинар будет в 5 часов.</i>	(időbeli elhelyezkedés)

³ Ez a mondat típus az egzisztenciálisnak a legelterjedtebb mintázata a nyelvekben (Freeze 2001: 943).

⁴ A lokatív és a birtokos szerkezetek egymáshoz való viszonya abból a szempontból, hogy a birtokos milyen mértékben lehet hely egy mondatban, még további vizsgálatokat igényel. Az egyik érv Freeze állításával szemben arra, hogy a prepozíciós névszói kifejezés a birtokos mondatokban nem helyet fejez ki, az, hogy a birtokos mellett egy helyet meghatározó kifejezés is megjelenhet a mondatban: *У Ивана есть деньги у Ротшильда в банке* (Chvany 1997b: 35).

⁵ I = inflection 'ragozás' (Haegeman–Guéron 1999: 82).

Jackendoff (1983: 189–203) szerint ezekben a mondatokban szemantikailag a VAN predikátum különböző típusai találhatóak meg: a tulajdonságot, a kategorizációt és az időbeli elhelyezkedést kifejezők.⁶ Az (1a–c) típusú mondatokkal kapcsolatban pedig azt állítja, hogy ezekben a VAN predikátum következő fajtái szerepelnek: az egzisztencialitást (VAN_{ex}), a térbeli elhelyezkedést (VAN_{loc}) és a birtoklást (VAN_{poss}) kifejező predikátumok.

Jackendoff a VAN predikátum különböző típusaival kapcsolatos elméletét a mozgást és a lokációt kifejező szituációk szemantikájára alapozta (Jackendoff 1983: 180–203; vö. Murphy 2010: 180–181). Szerinte mind a mozgást, mind pedig a lokációt kifejező szituációk a következő összetevőket tartalmazzák: 1) ALAK – az a dolog, amelynek a mozgásáról vagy elhelyezkedéséről szó van; 2) HÁTTÉR – az a dolog, amelyhez képest a mozgás vagy az elhelyezkedés meg van határozva; 3) POZÍCIÓ – az ALAK végső helyzete a HÁTTÉRHEZ képest; és 4) MÓD – az a mód, ahogyan az ALAK mozog vagy elhelyezkedik. A mozgást kifejező szituáció emellett tartalmaz még egy ÚTVONAL összetevőt is, amely az ALAK mozgásirányát fejezi ki a HÁTTÉRHEZ képest. A mozgást kifejező szituációban szemantikailag a $MOZOG_{loc}$, míg a lokációt kifejező szituációban a VAN_{loc} predikátum található meg. Jackendoff (1983: 180) szerint ezt az elemzést alapul véve más szemantikai mezőket is értelmezni lehet, ezért kiterjesztette elméletét, és a VAN predikátumnak a VAN_{loc} mellett többek között a következő fajtáit nevezte meg: a tulajdonságot és kategorizációt (VAN_{ident}), a birtoklást (VAN_{poss}), az időbeli elhelyezkedést (VAN_{temp}) és az egzisztencialitást (VAN_{ex}) kifejező predikátumokat. Jackendoff szerint ezeknek a szerkezete megegyezik a VAN_{loc} térbeli elhelyezkedést kifejező predikátum szerkezetével, a különbség csupán annyi, hogy más típusú argumentumok töltik ki a predikátum argumentumpozícióit.

Ebben az elméletben a VAN szemantikai predikátum különböző típusai és így a létige lexikainak feltételezett jelentései szorosan összefüggnek egymással.

4. A *быть* ige lexikai és grammatikai jelentései

Most pedig nézzünk meg három olyan elképzelést, amelyek a *быть* igehez lexikai és grammatikai jelentéseket is hozzárendelnek. Ebből kettő lexikográfiai munka: az Orosz Szemantikai Szótár (Шведова 2007) és a *быть* ige ún. lexikográfiai portréja (Апресян 1995, 2010: 74). Harmadikként Chvany (1997a, 1997b) vizsgálatait mutatom be, amelyek különböző grammatikai tulajdonságok alapján két homonim *быть* igét feltételeznek.

⁶ Jackendoff az első kettő reprezentálására a VAN_{ident} (BE_{ident}), a harmadikéra a VAN_{temp} (BE_{temp}) jelölést használja.

4.1. Az Orosz Szemantikai Szótár jelentésábrázolása

Az Orosz Szemantikai Szótár (Шведова 2007: 8, 88, 96) a *быть* igének öt jelentését határozza meg, amelyből három lexikai, egy grammatikai, egy pedig a frazeológiai kifejezéseket foglalja magába. Ez utóbbival jelen dolgozatban nem foglalkozom.

(3) **быть** (vö. Шведова 2007: 8, 88, 96)

1) существовать 'létezik': *Были люди в наше время; Помни о друге, когда его не будет.*

2) наличествовать, иметься, иметь место 'jelen van, található, lezajlik': *Ошибки есть, были и будут.*

3) присутствовать, пребывать где-нибудь 'jelen van, tartózkodik': *Вчера был в театре, завтра буду в гостях.*

4) kopula, amely kifejezheti az időt, illetve a realitását vagy a hipotetikus voltát annak, amiről szó van: *Сын был врачом; Холодно было.*

5) frazeológiai kifejezések: *Кем быть? Была не была!* stb.

4.2. Апресян lexikográfiai portréja

A *быть* igének Апресян (Апресян 1995, 2010: 74) által meghatározott jelentésszerkezete rendkívül részletes, a szerző igyekszik teljes képet adni a vizsgált ige jelentéseiről.

(4) **быть** (Апресян 1995; 2010: 74)

1.1) являться 'van': *Мой отец был архитектором.*

1.2) быть тождественным 'valamivel azonos': *Это был Иван.*

2.1) находиться 'található': *Дети были на озере.*

2.2) прибывать куда-л. 'megérkezik valahova': *Он сегодня будет в два часа; Врач сегодня уже был.*

3.1) иметься 'található, rendelkezésre áll': *У него была прекрасная библиотека.*

3.2) иметь в качестве части 'részeként birtokolni': *У него были ноги кавалериста.*

3.3) иметь возраст 'életkorral rendelkezik': *Ему было двадцать лет.*

4.1) существовать 'létezik': *Есть ещё добрые люди на свете!*

4.2) иметь место, случаться 'lezajlik, történik': *Был <будет> дождь.*

4.3) иметь место, наступать 'lezajlik, beköszönt': *Было пять часов.*

4.4) случаться с кем-чем-л. 'megtörténik valakivel': *С другом беда.*

5.1) уверенность в неизбежности события 'egy esemény elkerülhetetlenségének bizonyossága': *Быть грозе.*

5.2) уверенность в неизбежности плохого 'a rossz elkerülhetetlenségének bizonyossága': *Нам теперь крышка.*

- 5.3) надо прекратить воздействие 'be kell szüntetni a ráhatást': *Будет с тебя.*
 6.1) в составе аналитической формы будущего времени 'jövő idő analitikus formájának képzése': *Не буду Вам мешать.*
 6.2) в составе аналитической формы страдательного причастия 'szenvedő melléknévi igenév analitikus formájának képzése': *Проект был закончен.*

Ezek szerint a *быть* igének hat különböző jelentése van, és mindegyik jelentésben további aljelentések találhatóak. Az alapjelentés a kopulajentés (1.), amely megnyitja a szócikket. A 2. pontban találhatóak a lokatív jelentések, majd utánuk következnek a birtokos (3.) és az egzisztenciális (4.) jelentések. Apresjan (Апресян 2010: 74) szerint a lokatív jelentések azért vannak a többi jelentésnél szorosabb szemantikai kapcsolatban a kopulajentéssel, mert a *быть* igen kívül más igék esetében is lehet beszélni ún. kombinált kopula-lokatív jelentésről, pl.: *бывать несправедливым – часто бывать в городе, оказаться невозможным – оказаться на месте, стать мастером спорта – стать у стены, являться ответственным – являться на призывной пункт stb.* (Uo.). A birtokos jelentés is közel áll a kopulajentéshez, amit Apresjan (Uo.) a következő mondatpárral támaszt alá: *Она обладала умом и красотой – Она была умна и красива.* E négy pontban található jelentések alkotják Apresjan szerint a vizsgált ige lexikai jelentéseit.⁷ Az 5. pontban vannak felsorolva a grammatikailag és szintaktikailag kapcsolódó etnospecifikus módális jelentések, melyekkel jelen dolgozatban nem foglalkozom. Az utolsó pontban nevezi meg Apresjan a grammatikai funkciót, amely magába foglalja a *быть* igének az analitikus jövő idő és a szenvedő melléknévi igenév analitikus formáinak képzésében betöltött szerepét. Ezekben a szerkezetekben a szerző szerint a *быть* segédige (Апресян 1995: 526–527).

Vegyük észre, hogy Apresjan a kopulajentést a lexikai jelentések közé sorolja, míg az analitikus jövő idő és a szenvedő melléknévi igenév analitikus formáinak a képzésében részt vevő *быть* igét segédigének nevezi. Ezeknek az elnevezéseknek a motivációjára azonban nem ad magyarázatot. Mivel más lexikográfiai és az orosz nyelvet leíró munkák nem választják el következetesen egymástól a *kopula* és a *segédige* fogalmakat,⁸ célszerűnek látszik a Heine (1993: 22–24) és Kenesei (2000: 161) munkáiban olvasható meghatározásokhoz fordulni. Mindkét munkában grammatikai funkcióként értelmezik a kopulát és a segédigét. Kopulának nevezik az igét abban az esetben, amikor az névszókkal kapcsolódik össze,

⁷ A létigének ez a négy jelentése Apresjan (Апресян 2010: 74) szerint tipológiai univerzálét alkot.

⁸ Több munkában a *kopula* és a *segédige* fogalmak egymás szinonimájaként szerepelnek (Пулькина–Захава–Некрасова 1968: 102–103, 459, 462–467; Ожегов 1990: 109, 704). Az orosz akadémiai nyelvtan (Шведова 1980: I, 627, 636) pedig a *быть* igéről – a *суть* szuppletív formától eltekintve (Uo., I, 663) – csak mint segédigéről beszél.

segédigének pedig többek között akkor, amikor más igéknek személyrag nélküli alakjaihoz járul.

4.3. Két homonim *быть* ige: az egzisztenciális *быть* és a kopula *быть*

Chvany (1997a: 20) az eddigi elképzelésekkel szemben két homonim *быть* igét feltételez: az egyik a logikából ismert egzisztenciális kvantorral megegyező jelentésű, a másik pedig a kopula. A kétféle *быть* igét tartalmazó mondatok szerinte több tekintetben különböznek egymástól: az egzisztenciális *быть* igét tartalmazó mondat tagadásakor a tagadószó a *нет*, és a tagadott névszói összetevő birtokos esetben kerül (5a–b). Ezzel szemben a kopula *быть* igét tartalmazó mondatban a tagadás a *не* segítségével történik, és a tagadott összetevő nem kerül birtokos esetben (6a–b).⁹

(5)	(a)	<i>(В саду) есть единороги.</i>	(egzisztenciális <i>быть</i>)
	(b)	<i>(В саду) нет единорогов.</i>	
(6)	(a)	<i>Лингвистика (есть)¹⁰ наука.</i>	(kopula <i>быть</i>)
	(b)	<i>Лингвистика не (есть) наука.</i>	

Az egzisztenciális *быть* ige kritériumainak azonban a létigét tartalmazó lokatív és birtoklást kifejező mondatok is megfelelnek, ezért azt lehet mondani, hogy ezekben a mondatokban szintén az egzisztenciális *быть* jelenik meg (Chvany 1997b: 29):

(7)	(a)	<i>Самовар ∅ у Ивана.</i>	(lokatív)
	(b)	<i>У Ивана нет самовара.</i>	
(8)	(a)	<i>У Ивана есть самовар.</i>	(birtokos)
	(b)	<i>У Ивана не самовара.¹¹</i>	

⁹ Hozzá kell tenni, hogy birtokos eset nélküli tagadás más feltételek mellett is lehetséges, pl.: 1) ha a tagadott összetevő ismert, határozott *Документы не сохранились ↔ Документов не сохранилось*; 2) ha a tagadott összetevő élő és vagy soha, vagy egy meghatározott időn belül nem volt vagy nem kellett ott lennie a nevezett helyen *Саша неделю не была в библиотеке; Наши студенты ещё не были в Москве* stb. (vö. Петре 1991: 133–138).

¹⁰ Chvany (1997a: 20) szerint jelen időben a *есть* akkor hagyható el, ha előfeltételezett annak a dolognak a létezése, amelyről az állítást tesszük.

¹¹ Ezek a mondatok kétértelműek: a (7a–b) mondatok esetében a lokatív jelentés az elsődleges, míg a (8a–b) mondatokban a birtokos értelmezés a domináns (a (b) mondatot mindkét esetben mint az (a) tagadását értjük).

5. A *быть* ige jelentésszerkezete

Az eddig bemutatott munkákból kitűnik, hogy az orosz *быть* ige esetében a grammatikai jelentések nem lehetnek kizárólagosak, mint ahogyan ezt Freeze (2001) munkájában láthattuk, mivel számos érv szól a *быть* ige egzisztenciális jelentésének megléte mellett, amelyet bizonyos grammatikai tulajdonságok alapján el lehet különíteni a kopulajelentéstől (Chvany 1997a, 1997b). Jackendoff (1983) elméletéhez hasonlóan azonban nem lehet kizárólag lexikai jelentésekről sem beszélni, hanem említést kell tenni az ige grammatikai funkcióiról is. Ezt Апресян (Апресян 1995: 526–527, 2010: 74) a *быть* igeről mint segédigéről tett megállapításai, és Chvany (1997a, 1997b) a kopula *быть* grammatikai tulajdonságaival kapcsolatos vizsgálatai is alátámasztják. Az eddig elmondottak alapján a következő jelentésszerkezetet lehet javasolni.¹²

(9) **быть**

I. lexikai jelentés(ek)

egzisztenciális jelentés:

1) tisztán egzisztenciális jelentés:

a) térben: *В саду есть единороги* (Chvany 1997a: 20);

b) időben: *Было пять часов* (Апресян 2010: 74);

2) lokatív jelentés:

a) térben: *Самовар у Ивана* (Chvany 1997b: 29); *Дети были на озере* (Апресян 2010: 74); *Врач сегодня уже был* (Уо.);

b) időben: *Семинар будет в 5 часов пополудни* (Murphy 2010: 188);

3) birtokos jelentés: *У него была прекрасная библиотека* (Апресян 2010: 74); *У Ивана есть самовар* (Chvany 1997b: 29); *Ему было двадцать лет* (Апресян 2010: 74);

II. grammatikai jelentések

1) kopula:

a) tulajdonság: *Чарльз был легкомысленным* (Murphy 2010: 188);

b) kategorizáció: *Мой отец был архитектором* (Апресян 2010: 74); *Элиз пианистка* (Jackendoff 1983: 194); *Лингвистика (есть) наука* (Chvany 1997a: 20);

c) azonosítás: *Это был Иван* (Апресян 2010: 74);

¹² Azzal kapcsolatban, hogy a *быть* ige különböző jelentései egy vagy több lexikai tételhez tartoznak-e, a jelen dolgozat szerzője nem folytatott kutatásokat: mivel a bemutatott elméletek többsége egy lexikai tétel alatt sorolja fel a jelentéseket, ezért az itt javasolt jelentésszerkezetben is ez a szemlélet tükröződik. Emellett, mivel a frazeológiai kifejezésekkel nem foglalkoztam, ebben a jelentésszerkezetben ezek nincsenek feltüntetve.

2) segédige:

a) jövő idő analitikus alakjában: *He буду Вам мешать* (Уо.);

b) szenvedő melléknévi igenév analitikus alakjában: *Проект был закончен* (Уо.)

A lexikai és a grammatikai jelentések közötti fő különbséget az adja, hogy míg a lexikai jelentések esetében tagadáskor a tagadott kifejezés birtokos esetbe kerülhet, addig a grammatikai jelentéseknél tagadáskor a birtokos eset agrammatikus mondatot vagy pedig nem az állító mondat tagadott párját fogja eredményezni.

Chvany (1997a, 1997b) véleményével megegyezően, de Švedovával (Шведова 2007: 8, 88, 96) és Apresjannal (Апресян 2010: 74) szemben úgy gondolom, hogy az egzisztenciális jelentést a lexikai jelentéseken belül egy alapvető jelentésként lehet felfogni. Ebbe tartozik bele a tisztán egzisztenciális, a lokatív és a birtokos jelentés. A lokatív és a birtokos jelentések egzisztenciális jelentésnek való alárendeltségét, és így az egzisztenciális jelentés elsőségét arra alapozhatjuk, hogy a létezés (egzisztencia) előfeltétele mind a lokációnak, mind pedig a birtoklásnak.¹³

A grammatikai jelentésekhez a kopulaként és a segédigeként való használat tartozik, melyek közötti különbséget az adja, hogy a *быть* ige kopulaként névszókkal, segédigeként azonban az igéknek személyrag nélküli alakjaival kapcsolódik össze (vö. Heine 1993: 22–24; Kenesei 2000: 161).

6. Összegzés

A jelen dolgozat az orosz *быть* ige lexikai és grammatikai jelentéseiről szóló elképzeléseket mutatta be számos kutató munkáján keresztül, majd egy olyan új jelentésszerkezetet javasolt a vizsgált ige számára, amelyben mind lexikai, mind grammatikai jelentések helyet kapnak, grammatikai viselkedésük alapján elválasztva ezeket egymástól, és egyúttal újra is rendszerezve őket.

IRODALOM

Chvany, C. V. 1997a, The role of presuppositions in Russian existentials. In: Yokoyama, O. T. – Klenin, E. (szerk.), *Selected essays of Catherine V. Chvany*. Bloomington: Slavica, 20–28.

¹³ A *быть* igét tartalmazó birtokos mondatokat Paducheva (2008: 150–151) szintén az egzisztenciálisok egyik alosztályának tartja. Ezt a véleményét első sorban arra alapozza, hogy jelen időben az egzisztenciális és a birtokos mondatok tartalmazhatják a *есть* (*быть*) igét, míg a lokatív mondatok nem. Ennek a hatása a *быть* ige feltételezett jelentésszerkezetére azonban még további vizsgálatokat igényel.

- Chvany, C. V. 1997b, When *byt'* means *have*. In: Yokoyama, O. T. – Klenin, E. (szerk.), *Selected essays of Catherine V. Chvany*. Bloomington: Slavica, 29–42.
- Freeze, R. 2001, Existential constructions. In: Haspelmath, M. – König, E. – Oesterreicher, W. – Raible, W. (szerk.), *Language typology and language universals, part 2*. Berlin: Walter de Gruyter, 941–953.
- Haegeman, L. – Guéron, J. 1999, *English grammar: A generative perspective*. Malden, USA: Blackwell.
- Heine, B. 1993, *Auxiliaries: Cognitive forces and grammaticalization*. Oxford: OUP.
- Jackendoff, R. 1983, *Semantics and cognition*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Kenesei, I. 2000, Van-e segédige a magyarban? Esettanulmány a grammatikai kategória és vonzat fogalmáról. In: Kenesei, I. (szerk.), *Igei vonzatszerkezetek a magyarban*. Budapest: Osiris, 157–196.
- Murphy, M. L. 2010, *Lexical meaning*. Cambridge: CUP.
- Paducheva, E. V. 2008, Locative and existential meaning of the Russian *byt'*. *Russian Linguistics* № 3, 147–158.
- Апресян, Ю.Д. 1995, Лексикографические портреты: на примере глагола *быть*. In: Апресян, Ю.Д., *Избранные труды, т. 2: Интегральное описание языка и системная лексикография*. Москва: Языки русской культуры, 503–537.
- Апресян, Ю.Д. (főszerk.) 2010, *Перспектив активнаго словаря русскогo языка*. Москва: Языки славянских культур.
- Ожегов, С.И. 1990, *Словарь русского языка*. Москва: Русский язык, 23. jav. kiadás.
- Пете, И. 1991, *Синтаксис русского языка для венгерских студентов-русистов*. Budapest: Tankönyvkiadó.
- Пулькина, И.М. – Захава-Некрасова, Е.Б. 1968, *Учебник русского языка для студентов-иностранцев*. Москва: Высшая школа, 4. kiadás.
- Шведова, Н.Ю. (főszerk.) 1980, *Русская грамматика, т. I*. Москва: Наука.
- Шведова, Н.Ю. (szerk.) 2007, *Русский семантический словарь, т. IV*. Москва: РАН.